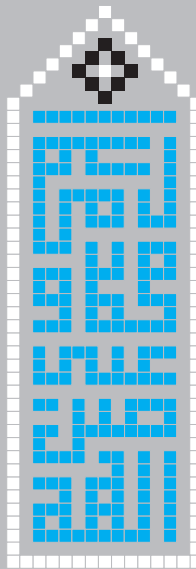

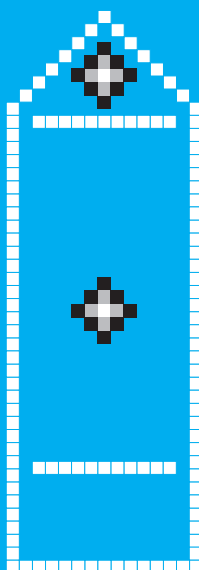
اسم الله الرحمن الرحيم

سرشناسه: وینتراپ-یانگ، جفری، ۱۹۶۰-م.
Winthrop-Young, Geoffrey, 1960-
عنوان و نام پدیدآور: کیتلر و رسانه/ جفری وینتروپ-یانگ؛ مترجم محمد خندان.
مشخصات نشر: تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، پژوهشکده
فرهنگ و هنر اسلامی، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری: ۲۰۰ص:، ۱۴/۵×۲۱/۵س.م.
فروست: مجموعه فیلسوفان و رسانه/ دبیر مجموعه محمد خندان.
شابک: ۷-۸-۹۰۰۹۹-۶۲۲-۹۷۸-۵-۷-۹۲۵۸۰-۶۲۲-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
یادداشت: عنوان اصلی: Kittler and the media.c2011.
موضوع: کیتلر، فریدریش آ، ۱۹۴۳-۲۰۱۱م.
موضوع: Kittler, Friedrich A., 1943-2011
موضوع: رسانه‌های گروهی -- فلسفه Mass media -- Philosophy
شناسه افزوده: خندان، محمد، ۱۳۶۱ - ، مترجم
شناسه افزوده: سازمان تبلیغات اسلامی. حوزه هنری. پژوهشکده فرهنگ و هنر اسلامی
رده‌بندی کنگره: P۹۰
رده‌بندی دیویی: ۲۳/۳۰۲
شماره کتابشناسی ملی: ۹۷۸۷۶۸۹

مجموعه فیلسوفان و رسانه
کیتلر و رسانه

جفری وینتروپ-یانگ
مترجم: محمد خندان
(عضو هیئت علمی دانشگاه تهران)

نشانی:
تهران، خیابان سمیه،
حوزه هنری، پژوهشکده
فرهنگ و هنر اسلامی
کدپستی: ۱۵۹۹۷۱۹۵۱۳
شماره تماس: ۸۸۸۹۶۹۳۳

با اسکن
رمزینسه از
دیگر آثار
پژوهشکده
آی-
شوبد

نقل و چاپ نوشته‌ها منوط به اجازه رسمی از ناشر است.

شماره تماس نشر پژوهشکده فرهنگ و هنر اسلامی: ۹۱۰۸۱۰۴۲۸

پژوهشکده فرهنگ و هنر اسلامی

مجموعه فیلسوفان و رسانه؛

کیتلر و رسانه

جفری ویتروپ-یانگ

مترجم: محمد خندان

دبیر مجموعه و ناظر علمی: محمد خندان

عضو هیئت علمی دانشگاه تهران

طراح جلد و گرافیک: صادق جمالی

صفحه آرا: احمد الهی

چاپ: پیکان

چاپ نخست: ۱۴۰۴

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک دوره: ۷-۵-۹۲۵۸۰-۶۲۲-۹۷۸

شابک جلد: ۷-۸-۹۰۰۹۹-۶۲۲-۹۷۸

فهرست مطالب

- ۷ پیشگفتار پژوهشکده فرهنگ و هنر اسلامی
۱۰ سپاسگزاری
۱۱ مقدمه

- ۱۹ فصل نخست: پیش‌زمینه: زندگی‌نامه و فراتر از آن
۲۰ پس از استالینگراد
۲۵ آشیانه‌های دیگر
۳۱ مبارزات فرانسوی در جاده صومعه

- ۴۵ فصل دوم: تحلیل گفتمان
۴۶ پیش‌درآمد اول: لالایی هرمنوتیکی
۵۲ بازسازی پیوندهای فرانسوی
۵۹ بوسه زن ماروژ: زایش شعر و فلسفه از روح(های) بوروکراسی
۶۷ به خاطر بسپار: درس‌های آلمانی بدعت‌گذار

- ۷۳ فصل سوم: نظریه رسانه
۷۴ پیش‌درآمد دوم: آهنگ سید
۸۲ مجموعه‌های بی‌روح: تکنولوژی‌های رسانه‌ای شبکه گفتمانی ۱۹۰۰
۹۱ تلاقی گرامافون دراکولا با ماشین تحریر زرتشت
۱۰۰ متن بنویس تا قدرت یابی: شجاع باش در برنامه‌نویسی!
۱۰۶ در ساحل سیلیکون: پایان انسان و رسانه

۱۱۱ فصل چهارم: تکنیک‌های فرهنگی یونانی

- ۱۱۲ پیش درآمد سوم: حقایق سیرنی
۱۱۸ درس‌های نگارش یونانی
۱۲۸ و خدایان عشق ورزیدند: داف‌های فیثاغورسی
۱۳۶ امور یونانی-آلمانی
۱۴۶ سنگ‌بنای یونانی: معنای هستی

۱۵۷ فصل پنجم: دستاوردهای مناقشه‌انگیز

- ۱۵۸ «رسانه‌ها وضعیت ما را تعیین می‌کنند»
۱۶۳ نگارش (و) زنان
۱۶۸ حمله برق‌آسای میک جگر و سوژه‌های ماشینی
۱۷۹ چرا جنگ؟ از پیمونده تا پینچون
۱۸۶ بررسی نهایی: تأثیر کیتلر

- ۱۹۰ راهنما برای مطالعه بیشتر آثار فریدریش کیتلر
۱۹۴ منابع و مآخذ

پیش‌گفتار پژوهشکده فرهنگ و هنر اسلامی

امروزه رسانه‌ها، به‌ویژه رسانه‌های جدید مبتنی بر فضای مجازی، نقشی مهم در معنابخشی به زندگی انسان ایفا می‌کنند. کار و فراغت انسان، به‌عنوان دو بعد اصلی زندگی، هرچه بیشتر به رسانه‌ها متکی شده‌اند. از این‌رو فهم ابعاد فلسفی رسانه‌ها به یک ضرورت انکارناپذیر در جهان معاصر بدل شده است. با وجود این، یکی از حوزه‌هایی که در کشور ما آن‌طور که باید و شاید مورد توجه مجامع علمی قرار نگرفته، همین حوزه «فلسفه رسانه» است. به‌رغم نفوذ قوی رسانه‌ها در ابعاد مختلف زندگی، کمتر به این مسئله پرداخته‌ایم که رسانه چه نسبتی با هستی و معنای زندگی ما دارد. بنابراین لازم است به قدر وسع خود در پر کردن این خلأ بکوشیم. ما در مواجهه با رسانه‌ها و تکنولوژی‌های جدید، از جمله رسانه‌های دیجیتال و فضای مجازی، علاوه بر کسب «مهارت» در استفاده از این تکنولوژی‌ها، نیازمند حصول «خودآگاهی» در قبال آنها هستیم تا فاصله معقولی با آنها داشته باشیم. حفظ فاصله معقول با اشیا، به‌عنوان عملی انسانی، می‌تواند یا ناشی از احساس «ترس» باشد، یا ناشی از خودآگاهی فلسفی در قبال «امکان‌ها و خطرهای» توأمان آنها. آنچه راهگشای فرهنگ انسانی است، گذر از ترس‌های غریزی به خودآگاهی فلسفی است. مواجهه فلسفی با فضای مجازی، کوششی برای گشودن راه‌های چنین‌گذری است. آشنایی با افکار فلسفی در زمینه رسانه و به‌ویژه فضای مجازی، می‌تواند به رشد خودآگاهی فلسفی در قبال جامعه و جهان معاصر در بین ما ایرانیان کمک کند.

رسانه‌ها و نظام‌های اطلاعاتی در افق امکان‌های متناهی ما که به گشودگی جهان وابسته است، تأسیس و تقویم می‌شوند و از این‌رو ضمن اینکه می‌توانند از برخی جهات امکان‌هایی نجات‌آفرین و رهایی‌بخش به ما عرضه کنند، از برخی جهات دیگر متضمن فروبستگی و به مخاطره افکندن برخی جوانب وجودی انسان هستند. برخلاف پاره‌ای مشهورات رایج، در عصر رسانه‌ها و جامعه اطلاعاتی، آزادی و رهایی اموری از پیش داده‌شده و تعیین‌یافته نیستند، بلکه رسانه‌ها و تکنولوژی‌های اطلاعاتی به‌نحو همزمان بر خطر و نجات دلالت دارند و بهره‌مندی از امکان‌های نجات‌بخش آنها مستلزم «مراقبه» و «مبالات» در مورد وجود انسان و ارزش‌های انسانی است. فلسفه از دیرباز نوعی مراقبت برای حفظ اعتدال در زندگی انسان تلقی می‌شده است و اکنون نیز می‌تواند به ما پیام‌وزد که چگونه در جهان رسانه‌ای شده، اهل خودنگهدای و کف نفس و اعتدال باشیم و در بین ساحات مختلف زندگی محدود خویش، موازنه و تعادل برقرار کنیم.

مواجهه با آراء فیلسوفان بزرگ در هر زمینه‌ای می‌تواند سرآغاز مناسبی برای تمرین تفکر فلسفی در آن زمینه باشد. فیلسوفان بزرگ آموزگاران تفکر به انسان‌اند و ما در بحث از آراء آنها، صرفاً به نشر و انتقال افکارشان به دیگران نمی‌پردازیم، بلکه مهم‌تر از آن، در راه و رسم تفکر با آنان شریک می‌شویم و سیر در طریق تفکر را از آنان فرامی‌گیریم. فلسفه‌ورزی در حوزه «فلسفه رسانه» را نیز می‌توانیم با گفتگو و بحث درباره آراء فیلسوفان و متفکران بزرگ و اثرگذار بی‌اغازیم. چنین تلقی‌ای منجر به ترجمه مجموعه «فیلسوفان و رسانه» شده است. در هر مجلد از مجموعه «فیلسوفان و رسانه» دلالت‌های یکی از فیلسوفان و متفکران اثرگذار قرن بیستم، شامل مارتین هایدگر^۱، والتر بنیامین^۲، پل ویرلیو^۳، فریدریش کیتلر^۴، اسلاوی ژیزک^۵، و مانوئل کاستلز^۶ در عرصه رسانه و تکنولوژی اطلاعات بررسی می‌شود.

1. Martin Heidegger

2. Walter Benjamin

3. Paul Virilio

4. Friedrich Kittler

5. Slavoj Žižek

6. Manuel Castells

مجلد حاضر به شرح آراء فریدریش کیتلر اختصاص دارد که توسط جفری وینتروپ-یانگ^۱، استاد زبان آلمانی در دانشگاه بریتیش کلمبیا^۲، نوشته شده است. فریدریش کیتلر^۳ یکی از متفکران آلمانی مهم در حوزه فرهنگ و رسانه است که در ایران چندان شناخته شده نیست. او تحت تأثیر آراء هایدگر، فوکو، و لاکان، آثار مهمی در حوزه مطالعات رسانه نوشته است. کیتلر با نوشتن کتاب‌هایی مانند شبکه‌های گفتمانی^۴، گرامافون، فیلم، ماشین تحریر، رسانه‌های نوری^۵، حقیقت جهان تکنولوژیک: مقالاتی در باب تبارشناسی حضور^۶، و ادبیات، رسانه، نظام‌های اطلاعاتی^۷ مقام خود را به عنوان یکی از اثرگذارترین نظریه‌پردازان رسانه تثبیت کرد. کتاب کیتلر و رسانه از بهترین مقدمه‌ها برای آشنایی با آراء رسانه‌شناسانه کیتلر در جهان انگلیسی زبان به شمار می‌آید و ترجمه آن به فارسی، به عنوان اولین تلاش برای معرفی کیتلر به مخاطب فارسی زبان، نیز می‌تواند گامی مؤثر برای آشنایی ایرانیان با این متفکر مهم معاصر باشد. جان دورهام پیترز^۸ که خود از صاحب نظران سرشناس مطالعات رسانه است، در بیان اهمیت کتاب حاضر می‌گوید: «کیتلر و رسانه آگاهانه، درخشان، و گیرا است. وینتروپ-یانگ متخصصی است که به دو زبان انگلیسی و آلمانی درباره کارهای فریدریش کیتلر می‌نویسد و من انتظار دارم که این کتاب مخاطب انگلیسی [و فارسی] را در "جنگل سیاه"^۹ تفکر کیتلر راهنما باشد».

محمد خندان

عضو هیأت علمی دانشگاه تهران/ تابستان ۱۴۰۳

1. Geoffrey Winthrop-Young	2. University of British Columbia
3. Friedrich Kittler (1943-2011)	4. <i>Discourse Networks</i>
5. <i>Gramophone, Film, Typewriter</i>	6. <i>Optical Media</i>
7. <i>The Truth of the Technological World: Essays on the Genealogy of Presence</i>	
8. <i>Literature, Media, Information Systems</i>	
9. John Durham Peters	10. <i>selva oscura</i>

سپاسگزاری

مروری که در ادامه می‌آید، نخستین درآمد در قالب کتاب است که درباره کارهای کیتلر به زبان انگلیسی منتشر می‌شود. در نگارش متن از مطالبی که در جاهای دیگر منتشر شده‌اند، استفاده کرده‌ام (به‌ویژه وینتروپ-یانگ^۱، ۲۰۰۲، ۲۰۰۵b، ۲۰۰۶؛ وینتروپ-یانگ و ووتز^۲، ۱۹۹۹؛ و وینتروپ-یانگ و گین^۳، ۲۰۰۶) و از نظرات مفید جان آرمیتاژ^۴، مایکل برگر^۵، کلودیا برگر^۶، فرانک هارتمن^۷، تیل هیلمن^۸، فیلیپ فون هیلگرز^۹، سیبیل کرامر^{۱۰}، گِرت لووینک^{۱۱}، لارسون پاول^{۱۲}، کورنلیا ویسمن^{۱۳}، هارتموت وینکلر^{۱۴}، و مایکل ووتز^{۱۵} بهره برده‌ام. بیش از همه مدیون جان دورهام پیترز هستم که همیشه شیوه بهتری برای طرح مسائل ارائه می‌دهد. بابت مطالب نقل شده در متن نیز سپاسگزارم:

From Gramophone, Film, Typewriter by Friedrich Kittler, translated by Geoffrey Winthrop-Young and Michael Wutz Copyright 1999 by the Board of Trustees of the Leland Stanford Jr. University for the translation; (c)1986 Brinkmann and Bose All rights reserved. Used with the permission of Stanford University Press, www.sup.org.

1. Winthrop-Young	2. Wutz	3. Gane
4. John Armitage	5. Michael Berger	6. Claudia Breger
7. Frank Hartmann	8. Till Heilmann	9. Philipp von Hilgers
10. Sybille Krämer	11. Geert Lovink	12. Larson Powell
13. Cornelia Vismann	14. Hartmut Winkler	15. Michael Wutz

مقدمه

به قول راینر ماریا ریلکه^۱ شاعر، شهرت چیزی نیست مگر مجموع سوء تفاهم‌هایی که به یک اسم می‌چسبند. شهرت اخیر فریدریش کیتلر از این قاعده مستثنا نیست. در نظر مخاطبان انگلیسی‌زبان، او یا برجسته‌ترین نظریه‌پرداز رسانه در آلمان دانسته می‌شود و یا یکی از مهم‌ترین طرفداران پساساختارگرایی^۲ در آلمان. گاهی این برجسب‌ها با هم ترکیب می‌شوند و کیتلر برجسته‌ترین نظریه‌پرداز پساساختارگرایی رسانه در آلمان قلمداد می‌شود. بدون شک این برجسبی گیرا و کمی مرعوب‌کننده است، اما تا چه حد دقیق است؟

در آغاز، کیتلر در مقام نظریه‌پرداز رسانه شروع به کار نکرد. کارهای اولیه او از دهه ۱۹۷۰ به جای تکنولوژی‌های رسانه‌ای، به متون ادبی می‌پرداخت. خود کلمات «رسانه» و «رسانه‌ها» به ندرت به میان می‌آمدند و او هرگز خود را نظریه‌پرداز رسانه نخواند. بدتر از همه این‌که، به نظر می‌رسد جدیدترین کارش دربارهٔ تکامل سیستم‌های نشانه‌های عددی-الفبایی^۳، او را خارج از مطالعات رسانه‌ای مرسوم قرار می‌دهد. اما اگر کیتلر جوان هنوز نظریه‌پرداز رسانه نبود و کیتلر مسن دیگر نظریه‌پرداز رسانه نیست (حداقل، نه به معنای مرسوم کلمه)، این عنوان چقدر مفید است؟ در مورد برجسب غامض پساساختارگرایی باید گفت که گرچه کیتلر در بدایت کار خود آن را استعمال کرد (یکی از نخستین

1. Rainer Maria Rilke

2. poststructuralism

3. alpha-numerical sign systems

کتاب‌های چاپ‌شدهٔ او عنوان فرعی «برنامه‌های پس‌اساختارگرایی» را داشت، این اصطلاح خیلی زود کنار گذاشته می‌شود. حتی بدتر از آن، این اصطلاح توسط کیتلر ریشخند می‌شود که در واقع این شک را دامن می‌زند که آیا اصلاً باید از آن استفاده می‌شد یا نه. اما در مورد مشکل‌زاترین برچسب، یعنی «آلمانی» بودن چه بگوییم؟ این برچسب کمی موهن است. حضورِ غالبِ صنعتِ آکادمیک^۲ انگلو-امریکن در مطالعات رسانه و ارتباطات به‌گونه‌ای است که بسیاری از متخصصان انگلیسی‌زبان دیگر لازم نیست جایگاه کارهای خود را با استفاده از صفات ملی نشان دهند، اما مساهمت‌هایی که از جاهای دیگر سرچشمه می‌گیرند باید برچسب «فرانسوی»، «آلمانی»، یا «ژاپنی» بگیرند. این عناوین به چیزی خاصِ فرانسه، آلمان، یا ژاپن دلالت ندارند، بلکه صرفاً نشان می‌دهند که اثر مورد نظر انگلیسی نیست. با وجود این، برچسب «آلمانی» می‌تواند و باید در مورد کیتلر به کار رود. با این حال، این برچسب دال بر هیچ ویژگی ذاتی ملی‌ای (گویی که چنین ویژگی‌های جمعی طبیعی‌ای وجود داشته‌اند) نیست، بلکه به یک سیاق گفتمانی^۳ دلالت دارد که در آلمان، حتی قبل از پیدایش کشوری به این نام، به وجود آمده است. نظریهٔ کیتلر به این دلیل که او در آلمان به دنیا آمده است یا به زبان آلمانی می‌نویسد، یا اغلب ذکر بزرگان آلمانی مانند هگل، نیچه، یا هایدگر را به میان می‌آورد، آلمانی نیست (که اگر چنین باشد می‌توان او را با توجه به دین‌اش به میشل فوکو^۴ و ژاک لاکان^۵ فرانسوی، به دلیل احترام زیادش به کلود شانون^۶ و تامس پینچون^۷ آمریکایی، و یا با توجه به ستایش‌اش از آلن تورینگ^۸ و

1. Programs of Poststructuralism

2. academic industry

3. discursive context

4. Michel Foucault

5. Jacques Lacan

6. Claude Shannon

7. Thomas Pynchon

8. Alan Turing

پینک فلوید^۱ انگلیسی خواند). او نظریه‌ای آلمانی پرورده است، زیرا لایه‌های عمیق‌ترِ کارش، سوگیری^۲ استدلال‌هایش، و تکرار مجموعه خاصی از ارجاعات و تداعی‌ها، صرف‌نظر از شیوه بیان آنها، باید با توجه به پس‌زمینه بحث‌های مربوط به تکنولوژی، اومانیزم، و شکل‌گیری هویت فردی و جمعی فهم شوند که در دو قرن اخیر در کشورهای آلمانی‌زبان طرح شده‌اند.

برای ساده‌تر کردن مطالب، کتاب حاضر آراء کیتلر را در سه مرحله متوالی مد نظر قرار می‌دهد. مرحله اول، که از اواسط دهه ۱۹۷۰ تا اوایل دهه ۱۹۸۰ تداوم داشت، بر متون، و به عبارت دقیق‌تر بر تحلیل گفتمان^۳ یا «دیرینه‌شناسی»^۴ متون عمدتاً ادبی متمرکز بود. مرحله دوم که از اوایل دهه ۱۹۸۰ آغاز شد و تقریباً دو دهه طول کشید، بر تکنولوژی‌های رسانه‌ای تمرکز داشت؛ ابتدا بر رسانه‌های جدید و عمدتاً آنالوگ اواخر قرن نوزدهم (صدانگاری^۵، فیلم‌پردازی^۶، ماشینی کردن نوشتار با استفاده از ماشین تحریر) و سپس بر تکنولوژی دیجیتال. گرچه ممکن است خود کیتلر نپسندد، این مرحله دوم رسانه‌محور عموماً مهم‌ترین مساهمت او در نظر گرفته می‌شود و مسلماً بیشترین آثار ترجمه‌شده او به این بخش مربوط است. مرحله سوم، که تبارشناسی هستی‌شناختی کلان سیستم‌های نشانه‌سازی^۷ ریاضی و موسیقی در کانون توجه آن است، متعاطی تکنیک‌های فرهنگی^۸ است؛ اصطلاحی پیچیده که در نظریه آلمانی معاصر بسیار رایج است و توجه به تکنولوژی‌های رسانه‌ای را با بررسی

۱. Pink Floyd: پینک‌فلوید، یکی از تأثیرگذارترین و محبوب‌ترین گروه‌های موسیقی راک در تاریخ موسیقی است که با آلبوم‌های مفهومی، صداهای تجربی، و اجراهای زنده حماسی‌شان شناخته می‌شوند. این گروه انگلیسی در اواسط دهه ۱۹۶۰ شکل گرفت و با آثاری مانند *Animals*، *Side of the Moon*، و *Wish You Were Here* به شهرت جهانی رسید. (مترجم)

2. bias

3. discourse analysis

4. archeology

5. phonography

6. cinematography

7. notation systems

8. Kulturtechniken

مهارت‌های ابتدایی جسمی و ذهنی، که خواندن، نوشتن، و حساب کردن از جمله مهم‌ترین‌شان هستند، ترکیب می‌کند. با در نظر داشتن این تقسیم‌بندی سه‌وجهی، [کتاب حاضر را] با مروری زندگینامه‌ای شروع می‌کنیم که خوانندگان را با برخی از پیوندهای مهم بین آثار کیتلر و محیط‌های متحول تاریخی، سیاسی، و فکری آلمان آشنا می‌کند (فصل ۱). فصل‌های ۲، ۳، و ۴ به ترتیب به تحلیل‌های کیتلر از متون، تکنولوژی‌های رسانه‌ای، و تکنیک‌های فرهنگی الفبایی عددی یونانی می‌پردازند. هر فصل با یک پیش‌درآمد مختصر شروع می‌شود، یعنی با تحلیل کیتلر از یک «متن» کوتاه که چکیده‌وار شامل نکات برجسته آن مرحله خاص است. این متن‌ها از آن رو انتخاب شده‌اند که هر یک، برای معرفی اولین فقره از مرحله کیتلری مربوطه، «گفتمانی درباره شرایط مجرای گفتمان»^۱ را تشکیل می‌دهند. آنها پیام‌هایی درباره رسانه‌شان هستند؛ آنها شرایط رسانه‌ای خود را به بحث و نمایش می‌گذارند و لذا مثال‌هایی بس افشاگر از شرایط رسانه‌ای روزگار خود هستند.

البته این تقسیم‌بندی شسته‌ورفته سیر حرفه‌ای کیتلر در قالب مراحل جداگانه را نباید خیلی جدی گرفت. این، ابزاری اکتشافی^۲ است که برای اهداف آموزشی استفاده می‌شود. فرآیندهای رشد فکری شبیه لایه‌های زمین‌شناسی نیست؛ نظریه‌ها به ندرت به شکل جهش‌ها و مرزهای گسسته تکامل می‌یابند. کیتلر در اوایل دهه ۱۹۸۰ از قلم‌زدن درباره متون ادبی دست نکشید؛ به همین ترتیب در حال حاضر نیز رسانه و نظریه رسانه را به کلی کنار نگذاشته است. با تمرکز بر پیوستگی‌های قابل توجه به جای گسست‌ها، می‌توانیم به خوبی کار کیتلر را چونان مارپیچی گسترش‌یابنده توصیف کنیم که در آن، پرسش‌های مشابه، هر بار در سطحی گسترده‌تر، تکرار می‌شوند. گسترش فضایی-زمانی (بسیار

بلندپروازانه) آشکار است: «مرحلۀ ادبی» تقریباً به طور انحصاری بر ادبیات آلمانی عصرِ موسوم به گوته (۱۷۷۰-۱۸۳۰) متمرکز بود؛ «مرحلۀ رسانه‌ای» دامنه [پرسش‌ها] را گسترش داد تا تقریباً ۲۰۰ سال توسعهٔ تکنولوژی رسانه‌ای در اروپا و امریکای شمالی را در بر گیرد. و مرحلۀ اخیر «تکنیک‌های فرهنگی» چیزی غیر از کل تاریخ غرب، از یونان باستان تا کهکشان گوتنبرگ و فراتر از آن تا عصر تورینگ را هدف قرار نداده است. و درحالی‌که هر مرحله مقتضی مفاهیم و مقوله‌های متفاوتی است، دغدغه‌های کلیدی [در هر سه] یکسان است: دگرپروی^۱، رمز^۲، برنامه‌نویسی، تضاد، و گرایش بسیار مشخص کیتلری به حرکت بین سرخوشی^۳ و تحقیق^۴، یا تحلیل خلسه^۵ و قاعده^۶. مهم است که دانشجویان علاقه‌مند به نظریۀ رسانه، هنگامی که فصل ۲ را می‌خوانند و به این فکر می‌کنند که تمام تحلیل‌های مربوط به عشق و زبان، مادران و وزارتخانه‌ها، قوانین خانوادگی و درس‌های نگارش چه ربطی به رسانه دارند، این نکته را مد نظر داشته باشند. بسیاری از چیزهایی که کیتلر بعداً دربارهٔ رسانه‌ها می‌گوید، پیشتر هنگام انجام تحلیل گفتمان خاص‌اش از متون ادبی وجود داشت؛ و زمانی که وی متوجه دستاوردهای فرهنگی منحصربه‌فرد یونان باستان می‌شود، به قوت خود باقی خواهد ماند.

اما قبل از شروع، هشدار مهم لازم است. کیتلر، که مسلماً یکی از پیچیده‌ترین و گیج‌کننده‌ترین نظریه‌پردازان معاصر آلمانی است، قطعاً از مناقشه‌انگیزترین نظریه‌پردازان است. خواندن [آثار] او دشوار و ترجمه‌اش بس دشوارتر است، و تقریباً بحث درباره‌اش بدون درافتادن به ورطۀ ایرادات رایجی که او را به تاریک‌اندیشی^۷، اومانیسیم‌ستیزی، موجبیت‌باوری تکنیکی^۸،

1. heteronomy

2. code

3. intoxication

4. investigation

5. rapture

6. rule

7. obscurantism

8. technodeterminism